

עין משפט
גור מנחה

פ:

השובר את האומנין פרק ששי בבא מציעא

מסורת הש"ס

(א) ושלש נבי: ושלש
(ב) לקמן ג: ט: כ"ח: וכו':
(ג) ושלש נבי: ושלש
(ד) לקמן ג: ט: כ"ח: וכו':
(ה) ושלש נבי: ושלש
(ו) ושלש נבי: ושלש
(ז) ושלש נבי: ושלש
(ח) ושלש נבי: ושלש
(ט) ושלש נבי: ושלש
(י) ושלש נבי: ושלש

הגהות הב"ח

(א) ר"י ד"ה במחוקת
וה"ל וכן פירש בתשובת
הגאונים:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה קב לבתא וכו'
לקמן ש"ד: ע"י משנת
הר"ש הל"ה ח"מ ס"ב:

לענין רש"י

רש"י ד"ה רש"י
חלקות כ"ח: וכו'.

מוסף רש"י

וכן בשעה שמהזירה.
אם שלח השולח ביד בני
ועבדו או שלוחו, או ביד
עבדו ושלוחו של משאיל, לא
יאלץ המשאיל של שולח עד
שחב ליד המשאיל ואם
מתה בדרך חייב, אחר לו
המשאיל שלחה לו או שאומר
לו השולח הריני משלחה וכו'
וא"ל המשאיל שלח שלחה
ומתה פטור. לקמן צ"ח.

שש עשרה. מוספת סאה להשוותן למשאו החטין: חייב. כשציל
הנפח: הא שלש קבין פטור. כדרכא: במחוקתא. חיי שמעתי
שעורין שהלעו וכן (ב) כפי משנת הגאונים אבל לרדי קשא
לי מה לי התלעו ומה לי לא התלעו והרי יש כאן נפח של לתן
ושלש קבין וקמני פטור ולאכני נפח
כמשאו דהא לא התלעו נמי שעורין
קליס הם ומחייב להו אכני משום
ניפחא. וגרסה לי משאח הממור לתן
ומדידתן טפופות ט"ו סאין ולא
מחוקות ומוקי לה אכני בט"ו מחוקות
שהמקן פחות ג' קבין ואין כאן
אלא מוספת נפח שלש קבין של לתן
טפופות. טפופות לא מחוק ולא גרסה.
מחוקות רש"י: קב לקפף. קב
היו מוספת לאדם הטשא כמתא
וחייב המוסף בקלקולו. מכאן אמה
למד שמשא אדם ביטוי שלשים קב
שהם סאין דמתן מוספת החמור
שלשה קבין שהן לא מלי ומשאח
לתן ט"ו סאין אלמא מוספת אחד
משלשים כמשא הוא ואשמעינן דאם
הוסף עליו קב חייב. לקמן פריך
והרי הוא ג' דעת אי לא מלי ביה
לשדייה אחרעא: אדריב לעריבה.
לתן היו מוספת למשאו ספינה
קטנה: כור. היו מוספת לספינה
בינונית: כשחכנוו אלמלא. לא הספיק
לפרק המשא מעל תמפו עד שרצן
חתח משאו: כח תלתין כורין. לריכה
שמהא (ה) (גדולה ומהא) כרך הולכת על
פני המים דהא מוספת אחד מלי הוא
ומדקמני כור ספינה ט"ו ספינה
בת שלשים: ה"ג א"ר פפא ט"ו
פסס ספינה וכו' למאי נ"מ למקח
וממכר: בותני' כל האומנין.
קבלנין המקבלנין עליהן לעשות
המלאכה בבתיהם: שומרי סכר.
להחמיצו בגניבה ואצירה וטעמא
מפרס בגמרא: וכולן שאמרו טול
אם שלך. שכר גמריה ומשחולאט
הנא מעות שאיני מעבכו לתופסו על
שכרי הרי הוא מעמה ש"ח: הלוהו.
מזוה: הלוהו מעות שומר חנם. דליח
ליה לרי יהודה שכר מזוה לענין דינא:
הלוהו פירות שומר שכר. דרך פירות
להרקיב: מואר אדם להשכיר. לאחריס:
משכנו של עני. שצדו: להיות פוסק
עליו. שכר: וסולך. תמיד ופחותתא. וכו'.
ובגמרא (ה) מפרס צדחה משכנו קאמר:
גמ' שוכר. צדחה: כיצד משלם.
דשומר חנם ושומר שכר ושולח כתיבי
שוכר לא כתיב ומהו דין חיובו לענין

תרומה אביי במחוקתא. מה שהקשה בקוטרם לפי משנת
הגאונים נראה ללאו פירכא היא דכי אם התנה עמו
להולין כגול או אכניס והולין סובין או נולח ה"נ דאם יוסף יהא חייב:
בתם כפינה בת תלתין כורין. משמע דמוספת אחד משלשים
ואם קן מדמתא סאה לגמל
משמע דמשא גמל כור וקי לריבויס
דכפ' מי שהשקין וצנת ד' קהי: אמר
רב ירמיה מדפמי לרדי חיי לי הווא
טייעא דלכולה כורא ואטענה כורא
משמע דשאר גמליס אין טועניס כל
קן אלל הווא שהיה משונה וי"ל
דכפ"ה התם דלטענה כורא למונות
אומן הדרך לבד שאר המשאוי וכן
נראה דאין סכרס שיוכל להאכיל
לגמל אפילו ע"י אכניסא כדי משאו
כפעל אחת: ג"מא תנן סתמא
ד"א בר' מאיר. מדמי ליה אומן
לשוכר דמי היכי דאומן היו שומר שכר
אע"פ שאינו נוטל שכר על השמירה
אלא שכר טורחו ה"ג שוכר היו כשומר
שכר חף על פי שאינו נוטל שכר
שמירה אלל כיון שנהנה ממנה
כשכר שנתן: דקא יהיב י"ה
(ט) ופ"ה פורתא הוי עליה שומר שכר.
והוה מלי לאקשויי מי לא עסקין דלא
יהיב טפי פורתא אלל נלאו הכי
פריך ליה פסי: דקא תפיס י"ה
אאגריה הוי שומר שכר. וא"ת הא
דתן כמתני' הלוהו על המשכון
שומר שכר ודמיק לאשכחי טעמא
נגמ' דהוי שומר שכר כדשמואל או
כרב יוסף לימא טעמא דבההיא
הנאה דתפיס ליה אחזיבה הוי שומר
שכר וי"ל דהתם לא אחזיבה מלוה
מדדי דאין מרותי כמה שהלוה ממנה
שלא היה מלוה ולא היה לו משכון
וא"ת שוכר נמי כההיא הנאה דתפיס
ליה אשכח שנתן ליהו שומר שכר
וי"ל דאומן ודאי הוי שומר שכר כנמי
דתפיס אלאגריה לפי שרוב אומניס
עושין מלאכה צדית בעל הבית ואינם
תופסיס כלום בשכרם וזה שעושה
צדיתו ותפסיס ככלי נהנה הרבה אלל
שוכר אין לו הנאה שכל שוכריס
תפסיס דכר ששכרו דאין יטילין
לעשות מלאכתן אם לא שיהא כרשומס:
הא

וכן בשעה שמהזירה אמר רפרם בר פפא אמר רב חסדא ילא שנו אלא
שהחזירה בתוך ימי שאילתה אבל לאחר ימי שאילתה פטור מתיב רב
נחמן בר פפא וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם
הא

שש עשרה שעורים חייב הא שלשת קבין
פטור (א) תרומה אביי במחוקתא ח"ר א"קב
לכתף אדריב לעריבה כור לספינה שלשת
כורים לבורני גדולה אמר מר קב לכתף אם
איתא דלא מצי ביה בר דעת הוא לשדיה אם
אמר אביי כשחכמו לאלתר רבא אמר אפילו
תימא בשלא חכמו לאלתר לא צריכא אלא
לאגרא יתירא רב אשי אמר יהוא סבור
חולשא הוא דנקיט ליה כור לספינה שלשת
כורין לבורני גדולה אמר רב פפא ש"מ סתם
ספינה יבת תלתין כורין למאי נפקא מינה
למקח וממכר: בותני' הכל האומנין שומרי
שכר הן וכולן שאמרו טול את שלך והבא
מעות שומר חנם ישמור לי ואשמור לך
שומר שכר ישמור לי וא"ל הנח לפני שומר
חנם הלוהו על המשכון שומר שכר ר' יהודה
אומר הלוהו מעות שומר חנם הלוהו פירות
שומר שכר אבא שאול אומר רשאי אדם
להשכיר משכנו של עני להיות פוסק והולך
עליו מפני שהוא כמשיב אבידה: גמ' לימא
מתניתין דלא כרבי מאיר דתניא שוכר כיצד
משלם רבי מאיר אומר בשומר חנם ר' יהודה
אומר כשומר שכר אפילו תימא רבי מאיר
בההיא הנאה דקא שביק כולי עלמא ואגיד
ליה לרדייה הוי עילויה שומר שכר אי הכי
שוכר נמי בההיא הנאה דקא שביק כולי
עלמא ומוגר ליה לרדייה הוי עילויה שומר
שכר אלא אפילו תימא ר' מאיר בההיא הנאה
דקא יהיב ליה טפי פורתא הוי עילויה שומר
שכר שוכר נמי מי לא עסקין דקא משיי
ליה טפי פורתא אלא אפילו תימא ר"מ בההיא
הנאה דתפיס ליה אאגריה דלא בעי למיעל
ולמייפק אוזוי הוי עליה ש"ש איבעית אימא
כדמחליף רבה בר אבהו ותני שוכר כיצד
משלם ר' מאיר אומר בשומר שכר רבי יהודה
אומר בשומר חנם: וכולן שאמרו טול את
שלך והבא מעות שומר חנם: י"תנן התם
לאמר לו שואל שלח ושלחה ומתה חייב
לאמר בר פפא אמר רב חסדא ילא שנו אלא
שהחזירה בתוך ימי שאילתה אבל לאחר ימי שאילתה פטור מתיב רב
נחמן בר פפא וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם
הא

גניבה ואצירה פטור או חייב: רבי יהודה אומר בשומר שכר. הואיל ולהנחתו הוא אלל אע"פ שנתן שכר פעולתו ש"ש הוא דאי לא ייב שכר
הוי שולח ויחייב באומנין השתא דיחייב ליה אגרא לא הוי שולח והוי ש"ש: ר' מאיר אומר בשומר חנם. דקא יהיב אגר מלאכתו ואינו נוטל
שכר על שמירתו. ואומן דמי לשוכר שלהנאה שכר אומנתו היה אלל אבל לא שכר שמירה הוא נוטל אלל שכר פעולה: דקא יהיב ליה טפי
פורתא. שאי אפשר לנמסר שכר קבלנות לשכר דמי פעולה שלא יטול יותר: מי לא עסקין דקא משיי ליה. אחוילי' משאר משכרי בהמה מי
לא אמר רבי מאיר נמי דהוי שומר חנם: משוי. לשנא דמחולל ומשכיר בשוה כמו (פוסק דף ג' ע"ב) אשוי זביני (לעיל ד' ג'). ושוי לברסין: ואביעמיס
אימא. אי נמי דמי אומן לשוכר קא מיתוקמא מתני' כרבי מאיר כדמחליף וכו'. ומתיר לאוקמא כר' מאיר משום דסתם משנה ר"מ: סנן
הפס. לקמן בפרק השואל (ד' נה): אמר לו השואל שלח אותה לי ביד עבדך או שלוחך: ושלחה ומפס. כדרכה בדרך קודם שתיכנס לביתו:
חייב. באונסיס שמשעה שמסרה לשלוחו כמזוה השואל נחייב השואל באונסיס. ואם לא אמר לו שלח אלל המשאיל שלחה לו כשומר לו זה
השאינני פרתך אמר לו הן ועמד ושלחה ומתה בדרך פטור: וכן כשעס שמחזירה. אם מסרה השואל ליד השליח להשיבה לבעלה ולא אמר
המשאיל שלחה לי ביד פלוני ומתה חייב דלא קמה כרשומיה דמשאיל: לא ענו. שהשואל חייב בה עד שמחב ליד המשאיל: אלל שהחזירה בתוך
ימי שאילתה. שא"ל השאינני עד זמן פלוני והחזירה בתוך הזמן דהתם אחתי לא כליחא שאלה עד דלחתי לא בעליס: אלל לאחר ימי שאילתה
פטור. ואפילו צדיתו של שואל מתה משכנו הימים אינו שואל עליה: וכולן שאמרו וכו'. טעמא דגלי דעמיה שאינו חפץ להיות עוד שומר עליה:
הא

סא א מיי פ"ד מהלכות
שכירות הלכה ז סמג
עשן טט טוע"פ ח"מ ס"ו
טח טע"פ ז:
סח ב מ"י טס הלכה ז
סמג טט טוע"פ
ח"מ ס"ו ט"א טע"פ א:
סב ג מ"י טס הלכה ז
סמג טט טוע"פ
ח"מ ס"ו ט"א טע"פ ז:
ע ד מ"י טס הלכה ז סמג
טט טוע"פ ח"מ ס"ו
ט"א טע"פ א:
עא ה ז מ"י טס פ"י
הלכה ז סמג עשין
פח טוע"פ ח"מ ס"ו ט"א
טע"פ א:
עב ז מ"י טס הלכה ז
סמג טט טוע"פ ח"מ
ט"א טע"פ ז:
עג ח מ"י טס פ"ב הלכה
ח טוע"פ ח"מ ס"ו ט"א
ט"א טע"פ ז:
עד ט מ"י טס פ"ב הלכה
א סמג עשין טט
טוע"פ ח"מ ס"ו ט"א טע"פ
ז:
עה י מ"י פ"ב מהלכות
מלוה וליה הלכה ח
סמג עשין זכ טוע"פ ח"מ
ס"ו טע"פ א:
עו כ מ"י פ"א מהלכות
שמירת הלכה ז סמג
עשן טט טוע"פ ח"מ ס"ו
ט"א טע"פ א:
עז ל מ"י פ"ב מהלכות
שאלה ופקדון הלכה א
סמג עשין זכ טוע"פ ח"מ
ס"ו טע"פ א:
עח מ ג מ"י טס הלכה ז
טוע"פ טט טע"פ ח
(וכן אלסם ס"ח דב"מ דף
קכ"ז):

